

Protokoll fra rovviltnemnda for region 8 sine avgjørelser per e-post 15.5.2024–16.5.2024

Sted: per e-post

Tid: 15.5.2024–16.5.2024, 2 timer

Deltagere

Rovviltnemnda	Andre
Nils Einar Samuelsen, leder Fred Johnsen, nestleder Karen Anette Anti, medlem Johan Johansen Eira, medlem Trine Noodt, medlem Rikke Håkstad, vara	Andreas Røsæg, sekretariat, SFTF

Sakliste

18/24	Godkjenning av innkalling og sakliste	s. 1
19/24	Klage fra Aktivt Rovdyrvern og NOAH på kvote skadefelling bjørn	s. 2
20/24	Klager fra Aktivt Rovdyrvern og Foreningen Våre Rovdyr på kvote lisensfelling bjørn	s. 4
21/24	Klage fra Aktivt Rovdyrvern på kvote skadefelling jerv	s. 6
22/24	Klage fra Aktivt Rovdyrvern på kvote lisensfelling jerv	s. 8
23/24	Klage fra Aktivt Rovdyrvern og NOAH på kvote skadefelling ulv	s. 10
24/24	Rovviltnemnda ber Miljødirektoratet delegere kvote for skadefelling bjørn	s. 12

18/24 Godkjenning av innkalling og sakliste

– Vedtak –

Enstemmig vedtatt som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Rovviltnemnda for region 8 godkjenner innkalling og sakliste sendt ut per e-post 15.5.2024.

19/24 Klage fra Aktivt Rovdyrvern og NOAH på kvote skadefelling bjørn

– Vedtak –

Enstemmig vedtatt som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Kvoten for betinget skadefelling av bjørn truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften § 8 jf. §§ 1, 3 og 4.

Saksfremstilling

I brev av 22.4.2024 samt 10.5.2024 klager henholdsvis ARV –Aktivt Rovdyrvern og NOAH – for dyrs rettigheter, på rovviltnemndas vedtak i møtet den 15.4.2024, sak 13/24, om kvote for betinget skadefelling av bjørn 21.8.2024–15.2.2025.

Etter at rovviltnemnda vedtok denne kvoten, er det ved ekstraordinære uttak vedtatt av Miljødirektoratet felt tre bjørner. Disse er belastet denne kvoten, som dermed er fylt.

Klagene

Vi viser til klagen i sin helhet, og trekker frem fra hver av klagerne:

ARV – Aktivt Rovdyrvern

- mener rovviltnemnda ikke har vedtaksmyndighet på bjørn da det ikke fremgår av lovverk at bestander under bestandsmål skal rundes oppover.
- mener det er uforsvarlig å åpne for skadefelling av bjørner generelt, binner spesielt, og med dette vedtaket er det også stor risiko for at binner med unger skytes.
- anmoder om at B-områdene omdefineres til A-områder
- begjærer vedtaket ugyldiggjort

NOAH – for dyrs rettigheter mener:

- at det ikke er effektivt å skyte rovdyr for å unngå tap av beitedyr. De viser til at det bør legges mer vekt på ikke-dødelige forebyggende tiltak, i stedet for felling.
- at vilkåret om bestandens overlevelse ikke er oppfylt.
- at vilkåret om skade er ikke oppfylt.
- at vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt.
- at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av bjørn, og strider med nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i naturmangfoldloven, Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen.

Vurdering

Betinget skadefelling er vedtak med hjemmel i naturmangfoldlovens § 18 om felling av bestemte individer knyttet til bestemte situasjonen, for å stanse eller forhindre skade på bufe eller tamrein. Fellingstillatelser avgrenses derfor i tid og rom. Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelsen i regelen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt. Før en eventuell skadefelling gis, skal det gjøres en konkret vurdering jf. rovviltforskriften og naturmangfoldloven. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til områdets betydning som beitemark, skadens omfang og utvikling, potensialet for videre skader og muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

Det er ikke opp til rovviltnemnda å vurdere hvorvidt nemnda har vedtaksmyndighet. I saksfremstillingene for vedtaket ble det vist til brev fra KLD av 19. mai 2023 «Vedtaksmyndighet for brunbjørn og retningslinjer» hvor rovviltnemnda i region 8 ble overført vedtaksmyndighet for brunbjørn på bakgrunn av at bestanden nasjonalt ble beregnet til 9,5 ynglinger og at det vil si 10 ynglinger med normale avrundingsregler. Ifølge *NINA rapport 2454 DNA-basert overvåking av brunbjørn i Norge i 2023* har beregnet antall ynglinger gått opp fra 9,5 til 9,6 i landet og i region 8 har beregnet antall ynglinger gått opp fra 3,0 til 3,1.

Klima- og Miljødepartementet sendte nytt brev vedrørende vedtaksmyndighet for brunbjørn og retningslinjer. Dette ble mottatt 3.5.2024 og har ref. 23/2946-. Her vises det til brev av 19. mai 2023, til at antall ynglinger i 2023 er beregnet til 9,6 og at rovviltnemndene har vedtaksmyndighet for brunbjørn i 2024.

Rovviltnemnda har ikke myndighet til å vurdere flytting av dyr som et alternativ. Rovviltnemnda har myndighet til å gi Statsforvalteren en kvote for betinget skadefelling av bjørn. Innenfor denne kvoten kan Statsforvalteren i konkrete tilfeller vurdere skadefelling av bjørn. Uavhengig av om Statsforvalteren har en slik kvote kan Miljødirektoratet av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om skadefelling eller om kvote for betinget skadefelling.

Vedtaket om uttak av bjørn kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nåes på annen måte. Beslutningsgrunnlaget er best når det vurderes så nært opp til beslutningen som mulig. Rovviltnemnda vurderer at uttak eller ikke uttak av bjørn i liten grad avhenger av om Statsforvalteren har kvote når situasjonen oppstår. Det er snarere et spørsmål om Statsforvalteren eller Miljødirektoratet skal ta avgjørelsen.

Rovviltnemnda for region 8 har i brev datert 4.9.2017, med svar på høring av endringer i rovviltforskriften skrevet:

Erfaringer fra kvoter for skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv har vist at kvotene ikke har hatt praktisk betydning. Saksbehandling for vedtak om kvotene, og klagebehandling, tar mye ressurser hos fylkesmenn og rovviltnemnder. Kvoter må eventuelt bestemmes før en akutt situasjon, og da har rovviltnemnda lite presist grunnlag for å fastsette kvoter som er kalibrert i forhold til rovviltbestanden.

Fylkesmannen har best grunnlag for å vurdere skadefelling opp mot rovviltbestanden når det oppstår en akutt situasjon. Vi mener rovviltets interesser også vil bli ivaretatt gjennom eventuelle klager på fellingstillatelser, og klageinstansens avgjørelser som vil være førende for fremtidige vedtak.

Betinget skadefelling er noe helt annet enn lisensfelling. Det er uttak av enkeltindivider basert på en

konkret helhetsvurdering av hva en oppnår, og hva en mister jf. rovviltforskriften og naturmangfoldloven.

Nemdas vurdering var at kvoten ikke er til hinder for fortsatt vekst i bjørnebestanden. Vurderingen er basert på bestandsberegningene ut fra samlet DNA fra bjørner i regionen. Vi vurderer at det er god oversikt over bjørnebestanden i regionen.

Tall fra bjørn- og tamreinprosjektene i Sverige viser at det er stor individuell forskjell på bjørner sin drapstakt. Statsforvalteren mener bjørn har et betydelig skadepotensial i kalvingsområder for rein. Endringer i klima og en stigende bestand gjør at vi opplever en større konflikt mellom reindrift og bjørn enn tidligere, i både tid og rom. Reindriften klarer ikke alltid å dokumentere tap på barmark. Gjennom prosjektet i Idre sameby ser man tydelig hvor raskt folk må være på plass for å finne rester av reinkalv som er tatt av bjørn. All den tid reindriften ikke klarer å dokumentere tap av kalv, har det de senere årene blitt dokumentert mye jaging i reinflokker.

Det oppstår akutte skadesituasjoner med bjørn hvert år i B-området for bjørn i rovviltregion 8. Utviklingen i bjørnebestanden viser gjennom DNA-registreringer at binnefronten og den faste forekomsten av bjørn nærmer seg områdene med sau på beite i B-området i Finnmark.

Vår vurdering er at en effektivering av skadefellingskvote på tre bjørn i regionen ikke vil være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet for bjørn. Vår vurdering er at en slik kvote og ev. uttak ikke vil true bestandens overlevelse.

I forvaltningsplan for rovvilt har rovviltnemnda jf. rovviltforskriften § 6 etablert en geografisk differensiert forvaltning i regionen. Rovviltnemnda vurderer endringer i rovviltprioriterte områder ved rullering av forvaltningsplan, ikke ved fastsetting av kvoter.

Konklusjon

Kvoten for betinget skadefelling av bjørn truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften § 8 jf. §§ 1, 3 og 4.

20/24 Klager fra Aktivt Rovdyrvern og Foreningen Våre Rovdyr på kvote lisensfelling bjørn

– Vedtak –

Enstemmig vedtatt som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Kvoten for lisensfelling av bjørn truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7, og 10.

Saksfremstilling

I brev av 22.4.2024 samt 30.4.2024 klager henholdsvis Aktivt Rovdyrvern og Foreningen Våre Rovdyr på rovviltnemndas vedtak i møtet den 15.4.2024, sak 14/24, om kvote for lisensfelling av bjørn 21.8.2024–15.10.2024.

Etter at rovviltnemnda vedtok denne kvoten, er det ved ekstraordinære uttak vedtatt av Miljødirektoratet felt tre bjørner. Disse er belastet denne kvoten, som dermed er fylt.

Klagene

Vi viser til klagene i sin helhet, og trekker frem fra hver av klagerne:

Aktivt Rovdyrvern:

- Rovviltnemnda har ikke vedtaksmyndighet på bjørn da det ikke fremgår av lovverk at bestander under bestandsmål skal rundes oppover.
- Det er uforsvarlig å åpne for lisensfelling av bjørner generelt, binner spesielt, og med dette vedtaket er det også stor risiko for at binner med unger skytes.
- Anmoder om at B-områdene omdefineres til A-områder
- Begjærer vedtaket ugyldiggjort

Foreningen Våre Rovdyr:

- Vedtaket om å felle 3 brunbjørn bryter med naturmangfoldloven §§ 5, 8 og 9.
- Å ta ut binner er fullstendig uforsvarlig for bestandens utvikling og overlevelse i regionen og i Norge.
- Tapstallene er så begrenset at andre ikke-letale tiltak må prioriteres før lisensfelling.
- Det at den nasjonale bestanden er beregnet til under 10 ynglinger burde tilsi at ikke nemnda, men Miljødirektoratet burde ha vedtaksmyndighet over brunbjørn i regionen.

Vurdering

Vi konstaterer at vedtaksmyndigheten er gitt til rovviltnemnda. Vi mener det ligger til klageinstansen å vurdere om dette var riktig.

Vår vurdering er at kvoten som er gitt til beitedyrprioriterte områder i Finnmark ikke er til hinder for fortsatt vekst i bjørnebestanden i Finnmark. Vurderingen er basert på bestandsberegningene ut fra samlet DNA fra bjørner i regionen.

Å skille bjørn og beitedyr i tid og rom er et effektivt tiltak. Det viktigste hjelpemidlet er differensiert forvaltning. Rovviltnemnda har ikke myndighet til å vurdere flytting av bjørn som et alternativ. Skadefelling er gjerne det eneste tilfredsstillende tiltaket når akutte tapssituasjoner oppstår i beitedyrprioriterte områder. Det har ofte vist seg vanskelig å lykkes med rask skadefelling. Kvoten for lisensfelling er for å avverge tap av rein og sau gjennom å begrense utbredelsen av bjørnebestanden inn i beitedyrprioriterte områder.

Spesielt vil situasjoner med etablerte binner i områder prioritert for beitedyr være utfordrende. Binnene kan ha avhengige unger. Når ungene blir større, vil hunnbjørner gjerne etablere seg nær

moren. I tillegg faller paringstiden i mai–juli godt sammen med beiteperioden for sau, slik at binner også tiltrekker seg hannbjørner i denne perioden. En tydelig differensiert forvaltning regulert gjennom lisensfelling er derfor en forutsetning for å lykkes med målsettingen om både beitedyr og bjørn, med minst mulig skade.

Konklusjon

Kvoten for lisensfelling av bjørn truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7, og 10.

21/24 Klage fra Aktivt Rovdyrvern på kvote skadefelling jerv

– Vedtak –

Enstemmig vedtatt som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Kvoten for skadefelling av jerv truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7, og 8.

Saksfremstilling

I brev datert 25.04 klager aktivt rovdryvern på rovviltnemndas vedtak i sak 10/24, om kvote for betinget skadefelling av jerv i rovviltregion 8.

Klagen

Vi viser til klagen i sin helhet, og trekker frem at Aktivt Rovdyrvern (ARV) skriver:

- jerv har status som sterkt truet på rødlista i Artsdatabanken.
- Jerv er i nordområdene har lavere genetisk variasjon, noe som tilsier større varsomhet med hensyn til avlivning av jerv.
- Jerv er en ansvarsart for Norge, og skal derfor ha et særlig vern.
- Rovviltnemnda overprøver eget sekretariats tilrådning, uten god begrunnelse.
- Problematiserer at forvaltningen forstår bestandsmålene som eksakte mål, og ikke minstemål.
- Norge må verne om natur og de ville dyrene, anerkjenne toppredatorenes betydning i økosystemet og artenes verdi i seg selv.

Vurdering

Betinget skadefelling er vedtak med hjemmel i naturmangfoldlovens § 18 om felling av bestemte individer knyttet til bestemte situasjonen, for å stanse eller forhindre skade på bufe eller tamrein.

Fellingstillatelser avgrenses derfor i tid og rom. Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelsen i regelen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt. Før en eventuell skadefelling gis, skal det gjøres en konkret vurdering jf. rovviltforskriften og naturmangfoldloven. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til områdets betydning som beitemark, skadens omfang og utvikling, potensialet for videre skader og muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

Rovviltnemnda har myndighet til å gi Statsforvalteren en kvote for betinget skadefelling av jerv. Innenfor denne kvoten kan Statsforvalteren i konkrete tilfeller vurdere skadefelling av jerv. Uavhengig av om Statsforvalteren har en slik kvote kan Miljødirektoratet av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om skadefelling eller om kvote for betinget skadefelling.

Rovviltnemnda for region 8 har i brev datert 4.9.2017, med svar på høring av endringer i rovviltforskriften skrevet:

Erfaringer fra kvoter for skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og jerv har vist at kvotene ikke har hatt praktisk betydning. Saksbehandling for vedtak om kvotene, og klagebehandlinger, tar mye ressurser hos fylkesmenn og rovviltnemnder. Kvoter må eventuelt bestemmes før en akutt situasjon, og da har rovviltnemnda lite presist grunnlag for å fastsette kvoter som er kalibrert i forhold til rovviltbestanden.

Fylkesmannen har best grunnlag for å vurdere skadefelling opp mot rovviltbestanden når det oppstår en akutt situasjon. Vi mener rovviltets interesser også vil bli ivaretatt gjennom eventuelle klager på fellingstillatelser, og klageinstansens avgjørelser som vil være førende for fremtidige vedtak ».

Betinget skadefelling er noe helt annet enn lisensfelling. Det er uttak av enkeltindivider basert på en konkret helhetsvurdering av hva en oppnår, og hva en mister jf. rovviltforskriften og naturmangfoldloven. Skadepotensial på tamme beitedyr og et eventuelt uttak sin påvirkning på jervebestanden skal vurderes i den enkelte konkrete situasjon. Felling kan ikke tillates dersom det truer bestandens overlevelse.

Når to motstridende hensyn veis mot hverandre samtidig, her rovvilt og beitedyr, så er det rovviltnemndas ansvar å se til at kvoten ikke er så høy at det er til hinder for at bestandsmålet kan nåes/opprettholdes på sikt. Vår vurdering er at kvoten ikke er til hinder for tilstrekkelig genetisk variasjon til at bestandsmålet kan opprettholdes på sikt.

Skadefelling er ikke et verktøy for å regulere eller begrense jervebestanden eller dens utbredelse. Skadefelling er uttak av enkeltindivider av rovvilt for å stanse eller forhindre skade. Om det skal gis skadefellingstillatelse eller ikke vurderes konkret i den enkelte situasjon, også jf. bestandens status og ev. fare for at en feller hundyr fra dens avhengige unger.

Sekretariatet vurderer at bestanden hadde tålt en vesentlig høyere kvote, men at all erfaring tilsier at effektuerte fellingsoppdrag i denne perioden blir færre, og at denne kvoten ikke vil være begrensende ved vurdering av betingede fellingstillatelser. Det er ved lisensfelling bestanden av jerv skal reguleres. Jerv som blir felt ved skadefelling etter at lisensfellingskvoten er satt, blir belastet kvote for lisensfelling. Sekretariatet sitt syn er at en eventuell effektivering av skadefellingskvote på ni jerv i regionen ikke vil være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet for jerv. Vår vurdering er at et slikt uttak ikke vil true bestandens overlevelse.

Rovviltnemnda vektla registreringer av jerv siste registreringssesong og videre skadepotensial for rein og sau. Derfor ble samme kvote som forrige år vedtatt. Rovviltnemnda ville ikke gå ned i kvote på

grunn av signaleffekten, sekretariatet la mer vekt på at kvoten neppe blir effektivt. Samtidig har sekretariatet vurdert i saksfremstilling for lisensfelling av jerv at bestanden i regionen tåler et uttak på 33 jerver. Samtlige jerv som felles ved skadefelling vil belastes kvote for lisensfelling.

Konklusjon

Sekretariatet kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunn for å endre vedtaket. Sekretariatet anbefaler at rovviltnemnda oversender saken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

22/24 Klage fra Aktivt rovdryvern på kvote lisensfelling jerv

– Vedtak –

Enstemmig vedtatt som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Kvoten for lisensfelling av jerv truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nås på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7, og 10.

Saksfremstilling

I brev av 23.4.2024 klager ARV – Aktivt Rovdyrvern på rovviltnemndas vedtak i sak 11/24, om kvote for lisensfelling av jerv 20.08.2024–15.2.2025.

Klagen

Vi viser til klagen i sin helhet og trekker frem at Aktivt Rovdyrvern:

- provoserer opplyst hvorfor rovviltnemnda overprøver sekretariatets innstilling med ytterligere 4 jerver.
- bestrider at bestandsmålet er et eksakt mål som det skal tilstrebes å ligge på.
- vurderer at lisensjakt på 37 jerver er en uforholdsmessig høy kvote på jerv som er en sterkt truet nøkkelart og ansvarsart for Norge.
- mener det er kritikkverdigg at det åpnes for lisensjakt på jerver i A-området. Her skal jerv ha særlig prioritet og beskyttelse.
- begjærer vedtaket ugyldiggjort

Vurdering

Vi viser til vårt vedtak i sin helhet, kvote for lisensfelling var med sikte på at antall ynglinger i 2025 med størst mulig sannsynlighet skal være på bestandsmålet, gitt at kvoten tas ut. Videre var vedtaket med sikte på at bestandsmålet skulle nås i A-området for jerv. Rovviltnemnda så til registreringer av jerv siste registreringssesong og videre skadepotensial for rein og sau når kvoten i B-området ble økt i forhold til sekretariatets innstilling. Hverken tispeskvoten eller kvoten i A-områdene ble økt.

Eventuelle ekstraordinære uttak eller annen avgang i lisensfellingsperioden blir belastet

denne kvoten. Gitt at kvoten tas ut vil terskelen for ekstraordinære uttak etter lisensfellingsperioden bli høy, og eventuelle uttak vil legges til grunn når neste kvote settes. Det er i tråd med målet om at lisensfelling skal være hovedvirkemidlet for å regulere jervebestanden.

Jerv og sau har i stor grad latt seg skille i tid og rom, dette er en villet differensiert forvaltning som er nødvendig for å holde tap av sau til jerv lavt når sau beiter på utmarksbeite. Suksesskriterier her er å raskt gjøre uttak av jerv som utgjør et skadepotensial på sau i B-områder for jerv. Lisensfelling skal være hovedvirkemiddelet. I region 8 er det forvaltningsområder for jerv som er store nok til at bestandsmålet nåes og opprettholdes innenfor disse.

I forvaltning av jerv skal det tas motstridende hensyn, bestandsmålene skal bidra til å sikre levedyktige bestander av jerv i deres naturlige utbredelsesområde, samtidig lever jerven i region 8 i stor grad av tamme beitedyr. Lovgivers formål med rovviltforskriften, som angir bestandsmålene, er en bærekraftig forvaltning av rovvilt, samtidig som hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser skal ivaretas jf. forskriftens § 1. Uten at dette fritar forvaltningen fra å gjøre selvstendige vurderinger, har vi forstått dette som at lovgiver gjennom bestandsmålene har gitt sin beste føring for ved hvilken bestandsstørrelse den todelte målsettingen om både beitedyr og rovvilt kan oppnås.

Nær alt areal i region 8 og samarbeidsområdet med Nordland består av reinbeiteområder, som igjen er delt inn i reinbeitedistrikter og siidaer. Disse har beiterett i definerte områder og tider på året, de har sitt kalvingsland der rein og reineiere gjennom generasjoner har lært at kalven har de beste forutsetninger for å overleve. Tamrein er klart den viktigste føden for jerv i Nord-Norge (NINA Rapport 1200). Jerven bruker store områder. I region 8 er det ikke mulig å legge store nok forvaltningsområder til jervens områdebruk, uten at disse også omfatter viktige beiteområder for tamrein. Den vidstrakte arealbruken til rovdirene gjør at alle rovdyrindivider i regionen uansett plassering av soner vil måtte berøre kalvingsland (NINA Rapport 1200).

Tiltak for å skille jerv og tamrein i et område innenfor tamreinområder vil være skadeforskyvende til andre områder med tamrein. Tamrein er den viktigste føden for jerv. Reindriften erfarer at jerven gjerne er der den finner mat. Skremmetiltak stresser og uroer både tamrein og jerv, noe som i seg selv kan være tapsdrivende.

Vedtaket er bygget på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold, og om skade- og konfliktsituasjonen som er på tross av oppfølging av strategier og virkemidler i forvaltningsplan for rovvilt i region 8, herunder prioritering av midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak. Rovviltnemnda ser ikke at det ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, i region 8 finnes annen tilfredsstillende løsning enn å forsøke forvalte jervebestanden presist på bestandsmålet og innenfor forvaltningsområdet for jerv.

All jerv i rovviltnemndas ansvarsområde utgjør et skadepotensial på tamme beitedyr, hensikten med å forsøke å forvalte jervestammen eksakt på bestandsmålet og innenfor A-området for jerv, er å redusere potensialet for skade på beitedyr i både A- og B-området.

Rovviltnemnda mener jerv i Troms og Finnmark samt samarbeidsområdet i Nordland utgjør et så stort skadepotensial på sau og tamrein at det å regulere jervebestanden på bestandsmålet jf. den todelte målsettingen om både beitedyr og rovvilt samt prinsippet om en differensiert forvaltning er proporsjonalt med skadepotensialet.

Rovviltnemnda har i sitt vedtak sett til jervebestanden regionalt, nasjonalt og i Skandinavia.

Konklusjon

Kvoten for lisensfelling av jerv truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7, og 10.

23/24 Klager fra Aktivt Rovdyrvern og NOAH på kvote skadefelling ulv

– Vedtak –

Enstemmig vedtatt som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

Kvoten for betinget skadefelling av ulv truer ikke bestandens overlevelse og formålet kan ikke nåes på annen tilfredsstillende måte. Rovviltnemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vedtaket. Rovviltnemnda opprettholder sitt vedtak. Saken oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse. Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b og rovviltforskriften § 8 jf. §§ 1, 3 og 4.

Saksfremstilling

I brev datert 23.4.2024 samt 10.5.2024 klager henholdsvis ARV – Aktivt Rovdyrvern og NOAH – for dyrs rettigheter på rovviltnemndas vedtak i sak 12/24, om kvote for skadefelling av ulv.

Klagene

Vi viser til klagene i sin helhet og trekker frem fra hver av klagene:

ARV – Aktivt Rovdyrvern

- Har anmodet om at en bruker ikke-letale tiltak som for eksempel flytting av genetisk viktige ulv sørover. Dette skal ha vært forsøkt før en tyr til drap på kritisk truet, fredet rovvilt.

- Mener det er svært klanderverdig det ikke er bestandsmål for ulv i region 8, da ulv er en migrerende art og ulver som kommer inn fra øst i regelen er finskrussiske, genetisk viktige ulver som er svært vesentlig å ta vare på for forbedring av den genetiske statusen på den fennoskandiske bestanden.

- Bestandsmålet forutsetter at minst en genetisk viktig ulv kommer inn minst hvert femte år og forplanter seg og slik sprer sine viktige gener i vår delbestand. I dette perspektivet er det ekstra kritikkverdig at en åpner opp for betinget skadefelling av ulv; så å si alle ulver i nordområdene er

genetisk viktige og skal ha særlig beskyttelse og skal følgelig ikke drepes.

- Skadefelling av ulv her vil svekke artens overlevelse og svekke artens genetiske status. Regionen er naturlig utbredelsesområde for ulv.

- Begjærer vedtaket ugyldiggjort. Region 8 skal ikke ha betinget skadefellingskvote på ulv og bør dessuten få bestandsmål for ulv.

NOAH – for dyrs rettigheter

- Mener vedtaket strider mot nasjonal og internasjonal lov – §§ 4, 5, 8, 9, 10 og 18 i naturmangfoldloven, Grunnlovens § 112 og artikkel 2, 6, og 9 i Bernkonvensjonen.

- I stedet for å tillate skadefelling bør man heller legge til rette for en effektiv erstatningsordning og mer effektiv bruk av ikke-letale forebyggende tiltak.

- Mener vilkåret om bestandens overlevelse ikke er oppfylt.

- Mener vilkåret om skade ikke er oppfylt.

- Mener vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt.

Vurdering

Betinget skadefelling er vedtak med hjemmel i naturmangfoldlovens § 18 om felling av bestemte individer knyttet til bestemte situasjonen, for å stanse eller forhindre skade på bufe eller tamrein. Fellingstillatelser avgrenses derfor i tid og rom. Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå, mens regulering av bestandsstørrelsen i regelen skal skje gjennom lisensfelling eller kvotejakt. Før en eventuell skadefelling gis, skal det gjøres en konkret vurdering jf. rovviltforskriften og naturmangfoldloven. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til områdets betydning som beitemark, skadens omfang og utvikling, potensialet for videre skader og muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

Rovviltnemnda har ikke myndighet til å vurdere flytting av dyr som et alternativ. Rovviltnemnda har myndighet til å gi Statsforvalteren en kvote for betinget skadefelling av ulv. Innenfor denne kvoten kan Statsforvalteren i konkrete tilfeller vurdere skadefelling av ulv. Uavhengig av om Statsforvalteren har en slik kvote kan Miljødirektoratet av eget tiltak eller etter søknad fatte vedtak om skadefelling eller om kvote for betinget skadefelling.

Sekretariatet viser videre til brev fra Klima- og miljødepartementet om ekstraordinære uttak av ulv, datert 24. april 2018, samt til brev fra Miljødirektoratet om informasjon om genetisk viktige ulver og beredskap samt oppdrag om samarbeid på tvers av kommuner og fylker, datert 21.5.2018. Ved vedtak om skadefelling på ulv skal Statsforvalteren beskrive hvilken innsats som er gjort for å avdekke genetisk status samt beskrive andre relevante vurderinger knyttet til dette. Vedtak om uttak av ulv kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nåes på annen måte.

Beslutningsgrunnlaget er best når det vurderes så nært opp til beslutningen som mulig.

Sekretariatet vurderer at uttak eller ikke uttak av ulv i liten grad avhenger av om Statsforvalteren har

kvote når situasjonen oppstår. Det er snarere et spørsmål om Statsforvalteren eller Miljødirektoratet skal ta avgjørelsen.

Rovviltnemnda for region 8 har i brev datert 4.9.2017, med svar på høring av endringer i rovviltforskriften skrevet:

Erfaringer fra kvoter for skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv har vist at kvotene ikke har hatt praktisk betydning. Saksbehandling for vedtak om kvotene, og klagebehandlinger, tar mye ressurser hos fylkesmenn og rovviltnemnder. Kvoter må eventuelt bestemmes før en akutt situasjon, og da har rovviltnemnda lite presist grunnlag for å fastsette kvoter som er kalibrert i forhold til rovviltbestanden.

Fylkesmannen har best grunnlag for å vurdere skadefelling opp mot rovviltbestanden når det oppstår en akutt situasjon. Vi mener rovviltets interesser også vil bli ivaretatt gjennom eventuelle klager på fellingstillatelser, og klageinstansens avgjørelser som vil være førende for fremtidige vedtak.

Betinget skadefelling er noe helt annet enn lisensfelling. Det er uttak av enkeltindivider basert på en konkret helhetsvurdering av hva en oppnår, og hva en mister jf. rovviltforskriften og naturmangfoldloven.

Som klagerne påpeker, kan streifulver fra øst bidra med viktig genetikk til den sørskandinaviske ulvebestanden. Sekretariatet vil bemerke at den korteste veien mellom ulv fra bestanden av østlig opprinnelse og den sørskandinaviske ulvebestanden er å runde Bottenviken, det betyr at ulv av østlig opprinnelse i region 8, avhengig av hvor den observeres, er ca. 350–600 km i «feil retning» fra Bottenviken, og da ca. 800–1300 km i luftlinje, gjennom tamreinområder, fra forvaltningsområdet for ulv.

Sekretariatet sitt syn er at en eventuell effektivering av skadefellingskvote på tre ulver i regionen ikke vil være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet for ulv. Vår vurdering er at et slikt uttak ikke vil true bestandens overlevelse.

Konklusjon

Sekretariatet kan ikke se at klagen tilfører saken nye opplysninger som gir grunn for å endre vedtaket. Sekretariatet anbefaler at rovviltnemnda oversender saken til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse.

24/24 Rovviltnemnda ber Miljødirektoratet delegere kvote – skadefelling bjørn

– Vedtak –

Enstemmig vedtatt som innstilt.

– Innstilling til vedtak –

På møtet den 15.4.2024 vedtok rovviltnemnda i sak 13/24 kvote for betinget skadefelling av bjørn fra og med 1. juni 2024. Vedtatt kvote var tre bjørner. Per 15.5.2024 er kvoten belastet tre bjørner som er felt av Statens naturoppsyn etter vedtak fra Miljødirektoratet. Kvoten for betinget skadefelling er påklaget. Rovviltnemnda ber på denne bakgrunn om at Miljødirektoratet delegere en kvote for betinget skadefelling bjørn, fra og med 1.6.2024, til Statsforvalteren.